

Átláthatóság és elszámoltathatósági kritériumok

A roma civil szervezetek, mint átlátható és független,
a közjó felett örökdő szervezete megerősítése

Átláthatósági és elszámoltathatósági kritériumok

**A roma civil szervezetek, mint átlátható és független, a
közjó felett örökődő szervezetek megerősítése**



Copyright © ERGO Network

A kiadvány anyagának sokszorosítása csak nem kereskedelmi célra engedélyezett, és kérjük a forrás megjelenítését.

www.ergonetwork.org
Rue d'Edimbourg 26
1050 Brussels
2018 júniusa

Átláthatósági és elszámoltathatósági kritériumok

A civil szervezetek belső működésének átláthatóságának szükségességét nem a nemzetközi és regionális egyezmények határozzák meg, hiszen azoknak jogukban belügyeiket állami beavatkozástól függetlenül intézni. A nyitottság és az átláthatóság azonban alapvető fontosságú az elszámoltathatóság és a közbizalom megteremtése szempontjából. (OSCE/ODIHR, 2015).

A kiadványban összegyűjtött átláthatósági kritériumoknak történő megfelelést képzési anyagok támogatják. Az "Átláthatósági társasjáték" megrendelhető az ERGO-tól, az online verzió pedig elérhető az ERGO honlapján: www.ergonetwork.org/transparency

1) Az EBESZ Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatala, az Európai Bizottság a Demokráciáért (Velencei Bizottság), az egyesülés szabadságára vonatkozó iránymutatások, 2015, p.62.

INTRODUCTION

Az ERGO Hálózat tagszervezetei – Roma Advocacy and Research Centre (Szlovákia), Roma Active Albania (Albánia), Slovo 21 (Csehország), Autonomia Alapítvány, OTHARIN (Bosznia és Hercegovina), RROMA (Macedónia), Mladi Romi (Montenegro) and Zero Discrimination (Törökország) – átláthatósági és elszámoltathatósági kritériumokat dolgozott ki az alulról jövő társadalmi szervezetek megerősítése céljából. A kritériumok betartásával a szervezetek nagyobb legitimitást, jobb adománygyűjtési lehetőségeket és erősebb bizalmat nyernek. Az átláthatóság és az elszámoltathatóság fontos előfeltétele a civil társadalom hatékonyságának, amelyet az intézményi partnerek és más partnerek komolyan vesznek.

Továbbá az ERGO hálózat tagjai egyetértettek, hogy közösen erőfeszítéseket tesznek arra, hogy mind több roma és pro-roma szervezetek megismerje ezeket a kritériumokat és segítséget nyújtsanak az ezen a területen fejlődni kívánó szervezetek számára. Azok a szervezetek, amelyek ezeknek a kritériumoknak megfelelnek használják az átlátható szervezet emblémát, hogy ezzel is felhívják a figyelmet arra, hogy a kormányzás, a menedzsment és a szakmai teljesítmény terén az elvárt sztenderek szerint működnek.

A roma civil szervezetek fejlődése az átláthatóság és számonkérhetőség területén egy olyan folyamat, amellyel szervezet elérheti, hogy:

- Az átláthatóság és az elszámoltathatóság terén más szervezetek példaként szolgáljon.
- Javítja a hatékonyságát azzal, hogy világos kereteket alkot

- És ez pozitív változást és hosszú távú pozitív eredményeket eredményez
- Megerősödik a kapacitása arra, hogy roma jogokkal kapcsolatos kérdésekkel foglalkozzon
- Egyenrangú partnerként tud megjeleníteni az intézmények számára
- Jobb kapcsolatokat tud kiépíteni már alulról jövő szervezetekkel
- Erősödik a fenntarthatósága
- Eredményesebb lesz az adománygyűjtés területén
- Hogy más szervezetekkel összehasonlítható lesz
- Nő a biztonsága, hiszen működése jobban megfelel a nemzeti jogszabályoknak.

Végül pedig nem csupán önmagában, és önma gunkért fontos mindezekkel foglalkozni, hanem azért is, hogy másoktól is elvárhatjuk ugyanezeket.

Tisztában vagyunk azokkal a kihívásokkal, amelyekkel a szervezetek találkoznak miközben megfelelni kívánnak ezen kritériumoknak. A lentiekben vázolt kritériumcsoport megmutatja, hogy milyen módon kellene irányítani és működtetni az alulról szerveződő civil szervezeteket. A program az alábbi kritériumokra összpontosít:

Kormányzás

Pénzügyi menedzsment és

Eredmények, teljesítmény

FŐ ÉRTÉKEK

Egy civil társadalmi szervezetnek fel kell ismernie, hogy minden ember szabadon és méltósággal egyenlő. Tisztában kell lenni az általuk szolgálni kívánt közösségek erkölcsi értékeivel, vallásával, szokásaival, ismerni kell hagyományait és kultúrájukat. Egy civil szervezet nem sértheti az emberi jogokat. Őszinte kapcsolatban kell állni azokkal az emberekkel, akiket bátorítani, megerősíteni szeretne, az adományozókkal, partnerekkel, kormányzati intézményekkel és a munkáját követő érdeklődőkkel; nem lehetnek rejtett célja, és tiszteletben kell tartania a törvényeket. A civil szervezetnek el kell számolnia munkatársai, partnerei és célcsoportja és a tágabb környezete számára is.

Még a legőszintébb civil szervezetek is élvezhetik egy következetes és rendszer szinten gyakorolt átláthatóság és elszámoltathatóság előnyeit. Morális mércét állítanak, miközben nyilvánvalóvá teszik és bizonyítják, mennyire fontos ezekkel a kérdésekkel foglalkozni. Ezek a kritériumok segítenek a felelőtlen szervezetek azonosításában és elkerülésében is.

A fenntartható fejlődés, a béke és az igazságosság megköveteli, hogy minden szervezet hozzájáruljon a közös jóléthez. Így a civil szervezeteknek is egyensúlyt kell teremteni az szervezeti prosperitás és a másoknak nyújtott szolgáltatás között. A civil szervezetek alapismérve, hogy nem profitorientáltak, kormányzattól és pártpolitikától függetlenek.

KORMÁNYZATI KRITÉRIUMOK

Egy szervezet küldetése és céljainak eléréséhez elengedhetetlen egy hatékony kormányzási struktúra, egy határozott, aktív és elkötelezett irányító testület.

A kormányzási struktúrának tükröznie kell a szervezet alapvető értékeit és küldetését. Az irányító testület végső felelősséget vállal a szervezet minden tevékenységért és erőforrásáért. Ez magában foglalja a szervezeti irányítási keretek meghatározását. Az irányító testület meghatározza a szervezet működését és figyelemmel kíséri a misszióknak való megfelelést. Ez a testület felel az emberi és pénzügyi erőforrások megszerzéséért és azok megfelelő felhasználásáért, valamint őrködik azon, hogy a jogszabályoknak megfelelően működjön a szervezet. A jó kormányzás kritériumainak teljesítése érdekében a következő feltételeknek kell teljesülniük:

A döntéshozó szervek struktúrája egyértelmű.

Tisztességes eljárási szabályok a döntéshozó szervek számára

Az irányító testületeket a közgyűlés választja (hacsaknem más szabályokat fogadtak el korábban).

A kormányzási struktúrák mentes a látszatképvisellettől, a családi- és rokoni összeférhetetlenségtől.

A célcsoport részvétele biztosított a döntéshozatalban, az irányító testületben.

A nők és férfiak, korsztyalok egyelő arányban képviseltek.

Kidolgozott eljárás van arra, hogyan kerülhet be valaki az irányítótestületbe.

A szervezet küldetése világosan megfogalmazott és azt az irányító testület elfogadta, időről időre felülvizsgálja.

A szervezet demokratikusan működik, a munkatársak véleménye érvényesül, a legfontosabb kérdésekben szavazással döntenek.

A vezetés nyitott, kész meghallgatni a munkatársakat, s ezzel motiválni őket.

Többéves vagy éves stratégiai munkaterv születik, amelynek célja a szervezet küldetésének beltejesítése és alap teremtése a megvalósítás ellenőrzéséhez

Gyermekvédelmi szabályzat születik, amelyet minden munkatárs, önkéntes megismer és elfogad.

A szervezetben dolgozók teljesítményének szisztematikus értékelési módszere van.

PÉNZÜGYI MENEDZSMENT KRITÉRIUMOK

A civil szervezeteknek megfelelő pénzügyi szabályokkal és azok alkalmazásával biztosítaniuk kell, hogy a rájuk bízott forrásokkal jól gazdálkodnak. A szervezeteknek olyan belső pénzügyi eljárásokat kell alkalmazniuk, amelyek ezt a gondosságot igazolják, ezeket a dokumentumokat, pénzügyi nyilvántartásokat meg kell őrizniük, és a kapcsolódó kimutatásokat nyilvánosságra kell hozniuk. Pénzügyi nyilvántartásaikat rendszeresen felül kell vizsgálniuk. A pénzügyi irányításra vonatkozó kritériumok teljesítése érdekében a szervezetek a következőknek megfelelni:

Erőforrásaikat hatékonyan használják fel a megfogalmazott céljaik érdekében.

Az erőforrásokat felelősségteljesen kezelik a közjó szolgálatában.

Tartózkodnak illegális vagy kizsákmányoló profitból gyűjtött források használatától.

Tartózkodnak attól, hogy visszaléljenek a közpénzekkel, nem vesztegetnek, nem korrumpálhatóak.

35%-nál nem fordítanak többet saját működésükre (azazbevételeinek legalább a 65% -át, és ideális esetben több mint 80% -át a célcsoport segítségével kapcsolatos programokra költi.

Nyilvánosságra hozza, milyen forrásokból gazdálkodik.

Éves pénzügyi beszámolók tesz közzé.

Betartja a nemzeti jogszabályokat és határidőket (könyvelés, adóbevallás stb.)

Az elnök/igazgató vagy a pénztáros nem eszközölnek önnálóan kifizetést.

A kifizetésekre vonatkozóan belső szabályzatot, aláírási rendszert, pénzügyi és számviteli szabályzatot alkalmaz.

A könyvelést, a pénzügyi számviteli szabályok betartását felügyelő bizottság ellenőrzi.

Évente külső auditor ellenőrzi a könyvelést.

A szervezet folyamatosan és rendszeresen lekönyveli bevételeit és kiadásait, így a valós pénzügyi helyzet bármikor ellenőrizhető.

TELJESÍTMÉNY KRITÉRIUMOK

Az elkötelezett és felelős személyzet és az önkéntesek létfontosságúak egy civil szervezet sikeréhez. Meg kell keresnie a képzett személyzetet, biztosítania kell számukra a megfelelő képzést és felügyeletet, tisztességes és méltányos bánásmódban kell részesítenie őket, és lehetőséget kell biztosítania számukra az egyéni fejlődéshez. Egy jól működő civil szervezetnél a munkavállalók és az önkéntesek legjobb tudásuk szerint végzik a feladatukat, felelősségteljesen bánnak a rájuk bízott információkkal és forrásokkal, és együttműködnek egymással. Ahhoz, hogy elmondhassák, hatékonyan működnek, a szervezetek a következőknek kell megfelelniük:

A tevékenységük összhangban áll a szervezet missziójával.

Időről időre értékeli, hogy mennyire hatékony működése.

A problémák valódi okaira igyekszik válaszokat adni tevékenysége során.

Tapasztalatait megosztja másokkal.

Döntéseket a munkatársaktól, célcsoporttól, partnerektől érkező visszajelzésekre építve hozza.

Rendszeresen kér visszajelzést partnereitől.

A küldetését és a stratégiai céljait aktívan kommunikálja.

Programjait és azok eredményeit nyilvánosságra hozza (honlapon, hírlevélen, szórólapokon stb.).

A célcsoport részvételét a szervezet élet különféle szintjein biztosítja.

Kommunikációs csatornát működtet a nyilvánosság számára, hogy az érdeklődők kérdéseket fogalmazhassanak meg

Lehetőséget teremt, hogy munkatársai kibontakozhassanak, érdeklődésüknek megfelelő felelősségben részesülnek.

A munkájába bevonandó szakértőket tudásuk és tapasztalataik alapján választja ki.

Tisztességes és partneri együttműködést épít más civil szervezetekkel a közös érdekében.

Az átláthatósági kritériumokat az ERGO Hálózat állította össze a Nemzetközi Visegrádi Alap támogatásával a Nyugat-Balkánon és Törökországon a romák civil társadalmának megerősítésére irányuló közös kezdeményezés és a "Szociális Európa bevonása a romák" program keretében a következő partnerszervezetekkel együtt:

Slovo21 - Czech Republic

Roma Advocacy and Research Centre - Slovakia

Autonomia Foundation - Hungary

Roma Active Albania

OTAHARIN - Bosnia and Herzegovina

RROMA – Macedonia

Mladi Romi - Montenegro

Zero Discrimination - Turkey



JOINT INITIATIVE to Empower
Roma Civil Society in the
Western Balkans & Turkey



Ez a kiadvány az Európai Unió Foglalkoztatási és Társadalmi Innovációs programjának támogatásával jött létre "EaSI" (2014-2020). További információért látogasson el honlapunkra: <http://ec.europa.eu/social/easi>.

A kiadvány az Európai Unió IPA Civil Society Programme támogatásával valósult meg.

A kiadvány tartalmáért kizárólag az ERGO hálózat felel, az abban foglaltak semmi módon nem tekinthetők Európai Unió véleményének. Bizottság nem felelős az kiadványban közölt információkért.



A Visegrádi Alap támogatásával
<https://www.visegradfund.org/>.